

бръста връхната пъпка последователно спира развитието си, а страничните пъпки се развиват и ежегодно дават разклонения – това е симподиално разклоняване.

По форма стъблата може да бъдат: цилиндрични – царевица (*Zea mays* L.), ръбести – р. *Carex*, четириръбести – сем. Устоцветни (*Lamiaceae*), многоръбести – сем. Сенникоцветни (*Apiaceae*).

По начина на разположение стъблата биват: изправени – повечето дървесни и тревисти растения, приповдигащи се – мащерка (*Thymus serpyllum* L.), пълзящи – детелина (*Trifolium repens* L.), увивни – повет (*Clematis vitalba* L.).

Когато изпълняват и други функции, стъблата се видоизменят и придобиват различни форми. Такива стъбла са: коренищата – тростот (*Cynodon dactylon* Pers.), столоните – ягода (*Fragaria vesca* L.), ризоми – момкова сълза (*Polygonatum odoratum* Druce), клубените – картоф (*Solanum tuberosum* L.), луковците – лук (*Allium cepa* L.), шиповете – глог (*Crataegus monogyna* Jacq.) и др.

ПЪРВИЧНО АНАТОМИЧНО УСТРОЙСТВО НА СТЬБЛОТО

Устройство на стъбло на пролез (*Mercurialis annua* L.)

При малко увеличение се наблюдават полутрайни препарати с напречни прерези от стъбло на пролез, оцветени със сафранин. От пръв поглед ясно се разграничават два комплекса от тъкани (фиг. 44). Първият образува външния пръстен и се нарича първична кора, а вторият представлява централен цилиндър. На голямо увеличение внимателно се разглежда устройството на първичната кора и на централния цилиндър. Най-отвън кората е покрита с епидермис, образуван от един слой плътно долепени една до друга живи клетки. Под епидермиса в непрекъснат пръстен е разположена жива механична тъкан – коленхим, който осигурява еластичност на стъблото. Навътре от коленхима се виждат 2–3 слоя по-едри клетки с тънки клетъчни обвивки, съдържащи ядро и цитоплазма. Това е паренхимът на кората. В повечето от клетките му има хлоропласти. Най-вътрешният слой на първичната кора представлява скорбялоносно влагалище и се нарича ендодермис. Ендодермалните клетки съдържат в голямо количество т.н. щадена скорбяла, която не се изразходва като резервно вещество и съществува хипотеза, че този слой от клетки е орган за равновесие на стъблото.

Централният цилиндър започва с еднореден слой живи клетки с тънки